

มะปรางหวาน มะยงชิด

พนม เกียรติแสง *

ถ้าหากจะกล่าวถึงผลไม้ที่จัดอยู่ในประเภทค่อนข้างที่มีราคาแพงชนิดหนึ่ง คนซื้อส่วนใหญ่มักไม่ค่อยได้กินและคนกินส่วนใหญ่มักไม่ค่อยที่จะได้ซื้อ จัดอยู่ในประเภทของฝากให้กับผู้ใหญ่และผู้ที่เคยรพับถือนั้น ก็คือ มะยงชิด

คุณวชิระ โสวรรณตระกูล เจ้าของสวนละอองฟ้า 2 ซึ่งมีพื้นที่ 15 ไร่ ตั้งอยู่ เลขที่ 153 หมู่ที่ 3 ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ที่ตั้งของสวนละอองฟ้า 2 อยู่ห่างจากตัวเมืองนครนายก หากมุ่งจากตัวเมือง ถึงสามแยกสาริกา เลี้ยวขวาไปทางวังตะไคร้ สวนคุณวชิระอยู่ซ้ายมือ เท่าที่ผมและทีมงานเดินสำรวจสวนพบว่า มีต้นมะยงชิด ประมาณ 300 ต้น นอกจากนี้ที่สวนยังได้จัดเตรียมกิ่งพันธุ์มะยงชิดไว้สำหรับผู้สนใจที่จะนำไปปลูกหรือตั้งประดับ ซึ่งคุณวชิระบอกว่า มีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการปลูกมะยงชิด เดินทางมาเลือกซื้อกิ่งพันธุ์ไปปลูกกันมาก ในการปฏิบัติดูแลสวนมะยงชิดนี้คุณวชิระบอกว่าทำกันเพียงแรงงานในครอบครัว 3 คน พ่อแม่และลูกสาวเท่านั้น การห่อผลแม้กระทั่งการเก็บเกี่ยวผลซึ่งในบางสวนต้องจ้างแรงงานภายนอก แต่คุณวชิระใช้การประยุกต์เครื่องทุ่นแรงโดยนำเอารถไถขนาดเล็กมาติดตั้งกระเช้าและใช้ไฮดรอลิกยกกระเช้าขึ้นเพื่อทำงานในที่สูงได้สะดวกและรวดเร็ว โดยการเก็บผลหรือห่อผลแม้กระทั่งการตัดแต่งกิ่งสูงๆ ก็ทำได้โดยสะดวก

* นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจุบัน มีการแบ่งพืชตระกูลมะปรางออกเป็น มะปรางหวาน มะขงชิด มะขงห่าง และกวาง มะปรางหวานนั้น รสชาติหวานสนิท ทั้งผลดิบและผลสุก ผลมีขนาดเล็กและผลขนาดใหญ่ ความหวานจะแตกต่างกันไป ซึ่งจะหวานมากหรือหวานน้อย รับประทานแล้วไอระคายคอหรือหวานสนิท แตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ ส่วนมะปรางเปรี้ยว ซึ่งเป็นมะปรางที่มีรสเปรี้ยวทั้งผลดิบและผลสุก ขนาดของผลมีทั้งผลขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เหมาะที่จะนำมาแปรรูปเป็นมะปรางคอง มะปรางแช่อิ่ม และน้ำมะปรางมากกว่าบริโภคสดโดยตรง

คุณปรีชา เจียรนัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการพิเศษ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก ได้กล่าวถึงมะปรางและมะขงชิดว่า พื้นที่ปลูกมะขงชิดในจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่จะปลูกกันในเขตอำเภอเมือง อำเภอปากพลีและอำเภอบ้านนา โดยมี พื้นที่ปลูกที่ให้ผลผลิตแล้วกว่า 3000 ไร่ ราคาขายโดยเฉลี่ยขนาด 10-12 ผล 250-300 บาทต่อกิโลกรัม มะปรางเป็นไม้ผลเมืองร้อนไม่มีการผลัดใบคือ จะมีใบสีเขียวตลอดทั้งปี มีชื่อสามัญว่า Marian plum ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Boucaberburmanica Griff ตระกูลเดียวกับมะม่วง มะกอก คือ ตระกูล Amacardiaceae มีถิ่นกำเนิดทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ พม่า ไทย ลาว และมาเลเซีย

มะขง เป็นมะปรางที่มีรสชาติดหวานและเปรี้ยวอยู่ในผลเดียวกัน หรือเรียกว่าหวานอมเปรี้ยว มีทั้งชนิดผลเล็กและผลใหญ่ ซึ่งจะหวานมากกว่าเปรี้ยวหรือเปรี้ยวมากกว่าหวานแตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ ถ้าหวานมากกว่าเปรี้ยวเรียกว่า มะขงชิด เมื่อดิบ จะมึรสมัน แต่เมื่อสุกจึงจะหวาน เนื้อค่อนข้างแข็ง เปลือกหนา สามารถเก็บไว้ได้นาน 10 -15 วัน แต่ถ้าเปรี้ยวมากกว่าหวาน เรียกว่า มะขงห่าง

มะขงห่าง ลักษณะภายนอกใกล้เคียงกับมะขงชิด แต่ต่างกันที่รสชาติ คือเปรี้ยวเสียมมาก มีหวานผสมอยู่เพียงเล็กน้อย มะขงห่างไม่ค่อยนิยมปลูกเพื่อการค้า

กาวาง รูปลักษณะภายนอกเหมือนมะขงชิด และมะขงห่าง แต่มีรสเปรี้ยวจัดใกล้เคียงกับมะดัน มีเรื่องเล่าว่า มีนกกาที่หัวโซ เห็นสีเหลืองสวยของไม้ผลชนิดนี้ ลองจิกเพื่อลิ้มรสดูแต่ ต้องรีบวาง จึงเรียกผลไม้ที่ว่า "กาวาง"

ทั้งนี้พืชตระกูลมะปราง จะให้ผล ราวเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ของทุกปี สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การที่มะปรางจะเจริญเติบโตมีการแทงช่อดอกออกดอกติดผล และให้ผลมีคุณภาพดี ตรงกับความต้องการของตลาดนั้น นอกจากพันธุ์มะปรางแต่ละพันธุ์แล้ว สภาพแวดล้อมต่างๆ ตามธรรมชาติก็มีอิทธิพลอย่างมาก

คุณปรีชา เกียรน้อย ได้ แนะนำการ ปลูกมะปรางหรือมะขงชิดเป็นการค้านั้นควรเป็นแหล่งที่มีฤดูฝนสลับฤดูแล้ง (หนาวและร้อน) ที่เด่นชัด เพราะช่วงแล้งดังกล่าวจะมีความสำคัญต่อการออกดอกของมะปราง ซึ่งช่วงดังกล่าวจะช่วยทำให้ต้นมะปรางมีการพักตัวชั่วคราวชะงักการเจริญเติบโตทางใบและกิ่งและช่วงดังกล่าว ถ้ามีอุณหภูมิต่ำจะช่วยให้มะปรางออกดอกติดผลได้ดียิ่งขึ้น แหล่งปลูกมะปรางที่อาศัยน้ำฝนนั้น ควรเป็นแหล่งที่มีปริมาณน้ำฝนกระจายตัวตกต้องตามฤดูกาล ส่วนแหล่งที่มีปริมาณฝนตกน้อย ควรเลือกพื้นที่ปลูกมะปรางเป็นการค้าที่ใกล้แหล่งน้ำหรือมีน้ำชลประทานเพียงพอ เพราะในระยะที่มะปรางแทงช่อดอกและติดผลนั้น (พฤศจิกายน - มีนาคม) จะเป็นช่วงที่มีปริมาณฝนตกน้อยมาก ซึ่งช่วงดังกล่าวมะปรางต้องการน้ำเพื่อการเจริญเติบโตของผล และถ้ามะปรางขาดน้ำจะมีผลทำให้ผลมะปรางมีขนาดเล็ก ผลร่วงและให้ผลผลิตต่ำกว่าปกติได้

อุณหภูมิ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแทงช่อดอก การติดผล และระยะเวลาการสุกของผลมะปรางคือ ถ้าอุณหภูมิต่ำและมีช่วงระยะเวลาของอุณหภูมิต่ำนานพอสมควร จะทำให้มะปรางออกดอกและติดผลได้ดีขึ้น และหลังจากมะปรางติดผลแล้ว ถ้าแหล่งปลูกมะปรางมีอุณหภูมิสูงขึ้นเร็ว จะมีผลให้มะปรางแก่หรือสุกเร็วกว่าในแหล่งที่มีอุณหภูมิต่ำ แหล่งปลูกมะปรางที่ให้ผลดีนั้น ควรมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีอยู่ในช่วง 20 -30 องศาเซลเซียส

มะปรางเป็นไม้ผลที่มีทรงต้นค่อนข้างกลมถึงทรงกระบอกมีกิ่งก้านสาขาค่อนข้างทึบ ทรงต้นมีขนาดสูงปานกลาง-ใหญ่

ประมาณ 15-30 เมตร มีระบบรากแก้วแข็งแรง จึงทนอยู่ในสภาพที่แห้งแล้งได้ดี

ใบ คล้ายใบมะม่วงแต่มีขนาดเล็กกว่า และใบเรียวยาว ขนาดใบโดยเฉลี่ยกว้าง 3.5 เซนติเมตร ยาว 14 เซนติเมตร ใบจะเกิดเป็นคู่อยู่ตรงกันข้าม ขอบใบเรียบแผ่นใบเหนียว ใบอ่อนที่แตกออกมาใหม่ๆ จะมีสีม่วงแดง มีเส้นใบเด่นชัด จากนั้นค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีเขียวเป็นมัน ปีหนึ่งมะปรางจะแตกใบอ่อน 1-3 ครั้ง

ดอก มีลักษณะเป็นช่อเกิดบริเวณปลายกิ่งแขนงที่อยู่ภายในทรงพุ่มและนอกทรงพุ่ม ช่อดอกยาว 8-15 เซนติเมตร ดอกย่อยมีขนาดเล็กประกอบด้วยดอกสมบูรณ์เพศ หรือดอกกระเทยและดอกตัวผู้ ดอกเมื่อบานจะมีสีเหลือง ในประเทศไทยดอกมะปรางจะบานช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

ผล มีลักษณะทรงกลมรูปไข่ ปลายค่อนข้างเรียวแหลม มะพร้าวหนึ่งจะมีผล 1-15 ผล รูปร่างและขนาดของผลมะพร้าวจะแตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ ผลอ่อนมีสีเขียวอ่อนเมื่อแก่หรือสุกผลจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองหรือเหลืองอมส้ม เปลือกผลน้มนุ่ม เมล็ดมะพร้าวผลหนึ่งจะมี 1 เมล็ด ส่วนหุ้มเมล็ดจะเป็นเส้นใย เนื้อของเมล็ดมีสีชมพูอมม่วง มีรสขมและฝาดใน 1 เมล็ดสามารถเพาะกล้าเป็นต้นมะพร้าวได้ 1 ต้น

การปลูก มะยงชิด พันธุ์ทุลเกล้า ผลมีขนาดใหญ่ ออกดอกติดผลดี ให้ผลผลิตมากถึง 10 ตัน ต่อปี ราคาขายต่อกิโลกรัมที่สวน โดยเฉลี่ย 150-300 บาท ระยะ ปลูกแต่ละต้นห่างกัน 4x4 เมตรอย่างน้อย ขุดหลุมลึก 50 ซม. กว้าง 50 ซม. ยาว 50 ซม. ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกควรเป็นดินร่วนที่อุดมสมบูรณ์มีหน้าดินลึก เพื่อให้รากมะยงชิดหาอาหารได้เต็มที่และควรมีความเป็นกรดและเป็นด่างของดินอยู่ระหว่าง 5.5 - 7.5

เตรียมปุ๋ยคอก ผสมให้เข้ากันกับดินที่ขุดในหลุม จากนั้นนำกิ่งพันธุ์ลงปลูกโดยแกะถุงพลาสติกออก ระวังอย่าให้ดินในถุงแตก กลบดินเท่ากับ รอยดินในถุงเดิม กลบดินพอหลวม ๆ ปักไม้ค้ำยันกันลมโยกต้น และแกะพลาสติกตรงที่พันรอย ทาบออกด้วย รดน้ำให้เปียกโชก หาหญ้าแห้งคลุมโคนต้น และจัดทำร่มเงา พรางแสงแดด ในการปลูกพืชบำรุงดิน นั้น คุณวชิระได้ขอคำแนะนำที่สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก ว่า ควรปรับปรุงบำรุงดินด้วยการปลูกปุ๋ยพืชสดลงไประหว่างแถวของต้นมะยงชิด โดยการปลูกถั่วพรางรอบ ๆ ต้นมะยงชิดที่ปลูกไว้ เมื่อมีผลผลิตส่วนหนึ่งจะเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์ ส่วนหนึ่งตัดให้ทับถม คลุมดินเป็นปุ๋ยที่ดีมาก

สำหรับการบำรุงดิน เน้นปุ๋ยชีวภาพ ที่ทำจากกากน้ำตาล ร่วมกับ ชีวัว โดยทำขึ้นใช้เองในสวน นอกจากนี้คุณวชิระกระซิบบอกว่าได้นำ **ขี้แควนาเกลือ*** มาใส่ 2-3 กิโลกรัมต่อต้น เพื่อเพิ่มรสชาติ ใสให้ทั่วถึงทั้ง 300 ต้น หากต้นใหญ่ก็ใส่มากกว่า

เมื่อใกล้ออกดอกเก็บใส่ปุ๋ยมูลค้างคาว อีกทั้งใช้สารสกัดจากสะเดาป้องกันกำจัดของโรคและแมลง

ขี้แควคานาเกลือ* เกิดจากสาหร่าย ตะไคร่น้ำและจุลินทรีย์เล็กๆ ในน้ำฝนและน้ำกร่อยที่อยู่ในนาเกลือ เมื่อน้ำในนาเกลือแห้งลงประมาณช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายนของทุกปีจะเป็นสีน้ำตาลดำแตกกระแวงเต็มในนาเกลือ รูปร่างภายนอกจะเป็นแผ่นบางๆ หนาประมาณ 2-5 มิลลิเมตร กว้าง-ยาว 2-3 นิ้ว มีสีดำอมน้ำตาล เมื่อแห้งสนิท ถ้าใช้มือบีบจะกรอบและหักง่าย เมื่อนำไปแช่น้ำจะอมน้ำได้ดี มีกลิ่นเหมือนสุนัขตาย ชาวบ้านจึงเรียกว่า "คินหนังหมา"

ผศ.ดร.ณรงค์ นิรมพาลี ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้วิเคราะห์ คุณสมบัติของขี้แควคานาเกลือพบว่า มีธาตุฟอสฟอรัส (P2O5) 0.13% และ โพแทสเซียม (K2O) 2% ขี้แควคานาเกลือใหม่ๆ ไม่เหมาะที่จะนำไปใช้กับต้นไม้ หรือถ้าจะใช้ก็ต้องใช้แต่น้อยและรดน้ำตาม แต่ถ้าเป็นขี้แควเก่าค้างปี รสเค็มจะน้อยลงหรือหายไป ควรใช้ร่วมกับปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก หลังใช้ สังเกตการเจริญเติบโต ถ้าพืชมีอาการใบไหม้ หรือแคะแกร็น ให้หยุดใช้ และรดน้ำจืดตามมากๆ

ในการปฏิบัติดูแลสวนนั้น คุณปรีชา เขียรนัย ได้ แนะนำว่าควรกำหนดเป็นตารางการปฏิบัติในแต่ละช่วงคือช่วงหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ช่วงแตกใบอ่อน ช่วงสะสมอาหาร ระยะแทงช่อดอก ระยะดอกบานจนเริ่มติดผลซึ่งแต่ละช่วงเวลาก็จะมีการดูแลปฏิบัติไม่เหมือนกัน

เดือน

การปฏิบัติดูแล

การป้องกันโรค/แมลง

<p>เมษายน- พฤษภาคม</p>	<p>เป็นช่วงหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงต้องเร่งบำรุงต้นให้สมบูรณ์ จึงเริ่มต้นจาก การตัดแต่งกิ่งและกำจัดวัชพืชแล้ว ใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการแตกยอดใหม่ โดยใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 1-3 ปี๊บ / ต้น ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัม/ ต้น การให้น้ำ ให้น้ำตามปกติอย่าปล่อยให้ขาดน้ำ</p>	<p>ตัดแต่งกิ่ง ที่โรคแมลงทำลายเสียหาย เช่น กิ่งแห้ง กิ่งฉีกหัก กิ่งน้ำค้าง กิ่งช้อน ก้นออก การกำจัดวัชพืช โดยทำความสะอาดแปลงและกำจัดวัชพืช</p>
<p>มิถุนายน -</p>	<p>เป็นระยะที่มะพร้าวแตกใบอ่อนและเจริญเติบโตทาง</p>	<p>ถ้ามีการระบาดของราดำ ราแป้ง ซึ่งจะทำลายใบและกิ่ง ใช้เบน โนมิล แคลแทนแมน โคเซป ส่วนแมลงที่ทำลายใบและลำ</p>

สิงหาคม	ใบ ถ้าฝนทิ้งช่วง ต้นอายุ 1 ปีขึ้นไป ให้น้ำ 5-7 วัน/ ครั้ง	ต้น เช่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยหอย แมลงค่อม ทอง เพลี้ยจักจั่น ใช้สารเคมีจำพวก คาร์ บาริล
กันยายน - ตุลาคม	เป็นระยะที่ใบเริ่มแก่จัด ต้นมะปรางจะเข้าสู่ ระยะพัก ตัวและสะสมอาหาร การปฏิบัติดูแลรักษาช่วงนี้ ควร งดการให้น้ำ ถ้าเป็นในที่ลุ่ม ปลูกแบบยกร่อง ให้ลด ระดับน้ำในร่อง เพื่อให้พืชพักตัวสะสมอาหารและ ไม่แตกใบอ่อน	ใส่ปุ๋ยเพื่อช่วยในการสร้างคาคอก ใช้สูตร 12-24-12 และ งดการใส่ปุ๋ยที่มี ไนโตรเจนสูง ถ้าต้นมะปรางอายุ 4-5 ปี ใส่ปุ๋ยอัตรา 0.5 กิโลกรัม/ ต้น การกำจัด วัชพืช ให้กำจัดวัชพืชได้ทรงพุ่มออกให้ หมด
พฤศจิกายน	เป็นช่วงระยะเริ่มแทงช่อดอกและดอกเริ่มบาน ในช่วงปลายเดือน ดังนั้น การให้น้ำ จะต้อง ระมัดระวัง โดยเริ่มให้น้ำเล็กน้อย เมื่อแทงช่อดอก ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร แก่หน้าดินเปียกและให้ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ดอกมีความสมบูรณ์ ซึ่งจะทำ ให้ติดผลดี	กำจัดแมลงประเภทเพลี้ยไฟ เพลี้ยหอย แมลงค่อมทอง เมื่อ ช่อดอกขีดแล้วแต่ยังไม่ บาน การปฏิบัติอื่นๆ เช่น ในช่วงที่ มะปรางเริ่มแทงช่อดอก ให้นำปุ๋ยคอกสด ๆ มากอง ในสวนเพื่อเลี้ยงแมลงวัน สำหรับช่วยในการผสมเกสร
ธันวาคม	เป็นระยะที่ดอกทยอยบานและติดผลขนาดเล็ก จึง ต้องปฏิบัติดูแลรักษาเป็นกรณีพิเศษ โดย การให้น้ำ เมื่อติดผลแล้วให้เพิ่มปริมาณน้ำมากขึ้นที่ละน้อย อย่าให้แบบทันทีซึ่งอาจมีผลต่อการร่วงของผลอ่อน การใส่ปุ๋ย เมื่อติดผลอ่อนขนาดหัวไม้ขีด ให้ใส่ปุ๋ย เร่งการเจริญเติบโตของผล คือ ใส่ปุ๋ยเคมีที่มีตัวท้าย สูง เช่น 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ ต้น	เมื่อดอกบาน ให้หยุดพ่นสารเคมีทุกชนิด ทันที ระยะผลโตขนาดหัวไม้ขีด ฉีดพ่น กำจัด เพลี้ยไฟ เพลี้ยหอย โดยใช้คาร์บา ริล และผสมสารเคมีป้องกันกำจัดโรครา เช่น เบนโนบิล ไชอะเบนดาโซลป้องกัน โรคแอนแทรคโนส ราดำ ราแป้ง
มกราคม	เป็นระยะที่ผลกำลังเจริญเติบโต การให้น้ำ ควรให้น้ำ อย่างสม่ำเสมอ 3-5 วัน/ครั้ง	ป้องกัน เพลี้ยไฟ เพลี้ยหอย โดยใช้คาร์ บาริล และผสมสารเคมีป้องกันกำจัดโรค รา เช่น เบนโนบิล ไชอะเบนดาโซล ป้องกันโรคแอนแทรคโนส ราดำ ราแป้ง ให้ห่อผลเมื่อผลอายุ 3 อาทิตย์ เพื่อ ป้องกันแมลงวันผลไม้ และเพื่อเพิ่ม คุณภาพผล
	ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและลดปริมาณให้น้อยลงเมื่อ ผลเริ่มแก่ แต่ต้องสม่ำเสมอเพื่อป้องกันผลแตกเมื่อมี ฝนหลงฤดู การใส่ปุ๋ย ในระยะที่มะปรางเริ่มเข้าไคล	

คุณภาพพันธุ์	ควรใส่ปุ๋ยเพิ่มคุณภาพของผล คือใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ ต้น และปุ๋ยทางใบ สูตร 13-0-46 หรือ 10-20-30 อัตรา 2-3 ช้อนแกง/ น้ำ 20 ลิตร ฉีด 2 ครั้ง ห่างกัน 1 สัปดาห์
คุณภาพพันธุ์ - มีนาคม	ควรมีการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้ และนกจิกกิน เก็บเกี่ยวผลที่แก่ คือมีลักษณะบริเวณขั้วของผลจะมีสีเหลืองเข้ม โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เก็บผลให้มีก้านติดมาด้วยอย่างน้อย 4-5 เซนติเมตร แล้วนำมาไว้ที่ร่ม

ในการปฏิบัติดูแลสวนมะขงชนิดนี้คุณวชิระบอกว่าทำกันเพียงแรงงานในครอบครัว 3 คน พ่อแม่และลูกสาวเท่านั้น การห่อผลแม้กระทั่งการเก็บเกี่ยวผลซึ่งในบางสวนต้องจ้างแรงงานภายนอก แต่คุณวชิระใช้การประยุกต์เครื่องทุ่นแรงโดยนำเอารถไถขนาดเล็กมาติดตั้งกระเช้าและใช้ไฮดรอลิกยกกระเช้าขึ้นเพื่อทำงานในที่สูงได้สะดวกและรวดเร็ว โดยการเก็บผลหรือห่อผลแม้กระทั่งการตัดแต่งกิ่งสูงๆ ก็ทำได้โดยสะดวก

การขยายพันธุ์ เนื่องจากข้อจำกัดใน การปลูกจากการเพาะเมล็ดจะใช้เวลาประมาณ 8 ปี จึงจะเริ่มออกดอกติดผล การตอนก็มีข้อจำกัดตรงที่กิ่งตอนจะไม่มีรากแก้ว จะต้องมีการเสริมรากภายหลัง ส่วนการทาบกิ่ง การต่อกิ่งและการติดตา จะต้องดำเนินการเพาะต้นตอมะพร้าวก่อน และการปักชำนั้นจะได้ต้นกล้าที่ไม่มีรากแก้ว จะต้องมีการเสริมรากภายหลังเช่นกัน การขยายพันธุ์มะพร้าวที่นิยมปฏิบัติกันมากในขณะนี้จะเป็นการทาบกิ่งและการต่อกิ่งเปลี่ยนยอด

คุณวชิระกล่าวถึงการขยายพันธุ์ว่าที่สวนจะใช้วิธีการเสริมรากร่วมกับการทาบกิ่งหรือต่อกิ่ง คือเมื่อได้ต้นทาบกิ่งปลูกชำในกระถาง ให้ถอนต้นตอปลูกตามขอบกระถาง 3 จุด ด้วยกัน จากนั้นทำค้ำสายการทาบกิ่ง ซึ่งเรียกกันว่าการเสริมรากนั่นเอง

การเสริมรากเข้าไป 3 ต้น เรียกกันว่า เสริมเข้าไป 3 ขา การขยายพันธุ์ในลักษณะอย่างนี้ ช่วยให้การปลูกมีความแข็งแรง ให้ผลผลิตเร็ว กรณีเกษตรกรที่ปลูกกิ่งทาบลงดิน สามารถเสริมรากเข้าไปได้ โดยปลูกต้นใหม่รอบ ๆ เมื่อดินโตได้ที่ก็เสริมรากเข้าไป รากช่วยให้การหาเกิตขึ้น ต้นจะเจริญเติบโตดีกว่าต้นทั่วไป

การทาบกิ่งนั้นให้เลือกกิ่งพันธุ์ที่มีขนาดใกล้เคียงกับต้นตอ โดยเงื่อนไขให้เฉียงขึ้นไปในเนื้อไม้มีขนาดความยาว 1-2 นิ้ว และตัดส่วนปลายให้เป็นลิ้น จากนั้นเจียนแผลบนต้นตอให้เฉียงขึ้นจนขาด และเจียนอีกด้านเช่นเดียวกัน ต่อจากนั้นเอาต้นตอไปเสียบกับรอยแผลที่กิ่งพันธุ์ ประคบให้แน่น และใช้เทปใสมัดรอยแผลโดยพันจากล่างขึ้นบนให้เหลื่อมกันเพื่อป้องกันน้ำเข้ารอยแผล มัดตุ้มต้นตออย่าให้โยกไปมา ทิ้งไว้ประมาณ 3-4 เดือน

เมื่อแผลเริ่มติดดีแล้ว ให้ควั่นกิ่งพันธุ์เพื่อกระตุ้น 1 แผล อีก 1 เดือนจึงค่อยตัดไปชำไว้ในร่มรอจำหน่ายหรือลงแปลงปลูกต่อไป

ในการเพาะเมล็ดเพื่อเป็นต้นตอทาบกิ่ง หรือเปลี่ยนยอดนั้นคุณวชิระแนะนำว่า วัสดุเพาะได้แก่ขุยมะพร้าว แกลบ ปุ๋ยคอกและดินอย่างละ 1 ส่วนคลุกเคล้าให้เข้ากัน นำมาใส่ลงในถุงดำ นำผลมะพร้าวที่จะใช้เพาะเมล็ด โดยเลือกเฉพาะผลที่สุกและสมบูรณ์มา

ล้างเอาเนื้อออกให้หมด ผึ่งไว้ในร่ม หลังจากล้างเอาเนื้อมะพร้าวออกแล้ว สามารถนำเมล็ดมะพร้าวไปเพาะเมล็ดได้ ซึ่งก่อนเพาะเมล็ดควรมีการนำเมล็ดมะพร้าว ไปจุ่มสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา ก่อนทำการเพาะเมล็ด แต่ไม่ควรเก็บไว้เกิน 30 วัน เพราะถ้าทิ้งไว้นานเกินไป เพอร์เซ็นต์การงอกจะลดลงมาก รดน้ำให้ความชื้นอยู่เสมอ อย่าให้แห้งหรือแฉะเกินไปประมาณ 5 - 10 วัน เมล็ดมะพร้าวจะงอกเป็นต้นกล้าขึ้นมา

เมื่อเมล็ดมะพร้าวงอกเป็นต้นกล้าแล้ว ควรมีการรดน้ำให้ชุ่มทางใบและมีการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะช่วงมะพร้าวแตกใบอ่อนใหม่ๆ มักจะมีเพลี้ยไฟมาดูดกินน้ำเลี้ยง ทำให้ใบอ่อนมะพร้าวใบใหม่ ใบไม่สมบูรณ์ในที่สุด การเลี้ยงต้นกล้ามะพร้าวในเรือนเพาะชำประมาณ 1 ปี ต่อจากนั้นจึงนำมะพร้าวดังกล่าวไปปลูกโรงแปลงหรือไปใช้เป็นต้นต่อต่อยอด เป็นต้นต่อติดตาหรือใช้เป็นต้นต่อเสริมราก หรือไปทาบกิ่งได้

ส่วนการต่อกิ่งเสียบยอด นั้นจะนำเอาต้นต่อที่เพาะจากเมล็ดมาตัดยอดให้มีความสูงเหลือประมาณ 10 นิ้วในลักษณะตัดขวางลำต้นตรงๆ ต่อจากนั้นผ่าลงไปใรรอยตัดให้ลึกประมาณ 1-1.5 นิ้ว จากนั้นให้นำกิ่งพันธุ์ดี ในที่นี้คือพันธุ์ทุลเกล้า มาเสียบในมีลักษณะเป็นลิ้ม แล้วสอดลงไปใรรอยแผลของต้นต่อ และพันด้วยเทปใสจากล่างขึ้นบน นำไปเก็บไว้ในเรือนเพาะชำ หรือถุงพลาสติกป้องกันการสูญเสียน้ำและความชื้น โดยมัดปากถุงให้แน่น ทิ้งไว้ในที่ที่มีแสงแดดรำไร เป็นเวลาประมาณ 30 วัน จึงค่อยเปิดปากถุง และ จากนั้น 7 วันจึงค่อยแกะพลาสติกที่พันรอยแผลออกเตรียมนำไปปลูกหรือจำหน่ายเป็นกิ่งพันธุ์ต่อไป

ราคาขายกิ่งพันธุ์ ขึ้นอยู่กับความนิยมของสายพันธุ์ ภาชนะที่ใส่ ความสมบูรณ์ของกิ่งพันธุ์ และการมีผลติดต้น รวมถึงความพอใจของผู้ขายกับลูกค้า โดยเฉพาะกิ่งพันธุ์มะขงชิดพันธุ์ทุลเกล้า แบบเสริมราก ที่จำหน่ายในราคากิ่งละ 150 บาท ที่เจ้าของสวนเน้นการผลิตแบบคุณภาพได้มาตรฐาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์สำคัญของสวนแห่งนี้ ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ถึงขั้นว่าต้องมีการสั่งจองกันล่วงหน้าทีเดียว และที่พิเศษคือ ถ้าลูกค้าสั่งให้ล้อมต้นที่สามารถออกผลได้แล้วก็จะทำให้ในราคาต้นละ 8,000-10,000 บาท มีลูกค้าสั่งทำกิ่งพันธุ์ให้ตลอด มีรายได้เดือนละหลายหมื่นบาทเลยทีเดียว

ราคาขายกิ่งพันธุ์โดยประมาณ ดังนี้

ความสูง (เซนติเมตร)	ราคาโดยประมาณ (บาท / กิ่ง)
20-30	120 - 200
30-50	200 - 300
50-75	300 - 500
70-100	500 - 1,500
100-150	1,500 - 5,000 บาทขึ้นไป

สนใจ ข้อมูล/รายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อที่

สวนละอองฟ้า 2 ตั้งอยู่ที่สามแยกสาริกา ไปจากตัวเมืองนครนายก เลี้ยวขวา ให้น้ำตกนางรองและวังตะไคร้ หากตรงไปคือน้ำตกสาริกา สวนอยู่ขวามือตรงสามแยก โทร. (081) 481-4287

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก 79 หมู่ 10 ถนนสุวรรณศร ต.พรหมณี อ.เมืองนครนายก จ.นครนายก 26000

ชมรมชาวสวนมะปรางหวานนครนายก โทร. (081) 762-4082, (037) 330-275

หรือหากท่านที่สนใจข้อมูลในรูปแบบ วีซีดี เรื่อง มะปรางหวานมะขงชิด สามารถติดต่อสั่งซื้อได้ที่ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลาดยาว จตุจักร กทม.10900 โทร 02-5792294 และ 02-9428460 ต่อ500 หรือ <http://www.eto.ku.ac.th/media/index.html>

ฉบับหน้าจะนำท่านไปดู **การปลูกชมพูทับทิมจันทร์** ที่ จ.นครปฐมและ จ. ราชบุรี ครับ